

Sygn. akt III KK 123/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna
w sprawie M. W. i T. Ł. oskarżonych z art. 107 § 1 k.k.s.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 8 listopada 2017 r.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Okręgowego w Ł.
od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 30 grudnia 2016 r., sygn. akt II Ka (...)
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Ł.
z dnia 7 października 2016 r., sygn. akt VII K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ł. w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

M. W. stanął pod zarzutem tego, że:

- w dniu 17 sierpnia 2015 r. w lokalu w S., pełniąc funkcję Prezesa Zarządu
H. Sp. z o.o. z/s w B., działając wspólnie i w porozumieniu z T. Ł., prowadził

urządzał bez wymaganego zezwolenia poza kasynem gry i bez uprzedniego zarejestrowania gry na automacie o nazwie A. o numerze (...), A. o numerze (...) i K. o numerze (...) wbrew przepisom art. 6, art. 14, art. 23a ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych, przy czym czynu tego dopuścił się będąc uprzednio skazany za umyślne przestępstwo skarbowe w ciągu 5 lat po uiszczeniu w dniu 13 maja 2015 r. grzywny wynoszącej 120 stawek dziennych po 100 zł każda stawka orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w E. z dnia 17 kwietnia 2014 r., sygn. akt VIII (...),

tj. popełnienia przestępstwa skarbowego z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt.4 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s.

T. Ł. oskarżono o to, że:

- w dniu 17 sierpnia 2015 r. w lokalu A. w S. , działając wspólnie i w porozumieniu z M. W., prowadził i urządzał bez wymaganego zezwolenia, poza kasynem gry i bez uprzedniego zarejestrowania gry ona automacie o nazwie A. o numerze (...), A. o numerze (...) i K. o numerze (...) wbrew przepisom art. 6, art. 14, art. 23a ustawy z dnia 19 listopada 2009 roku o grach hazardowych,

tj. o popełnienie przestępstwa skarbowego z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s.

Wyrokiem z dnia 7 października 2016 r. w sprawie VII K (...) Sąd Rejonowy w Ł. uniewinnił obu oskarżonych od stawianych im zarzutów.

Orzeczenie to zaskarżone zostało apelacjami Prokuratora Rejonowego w K. oraz Urzędu Celnego w Ł.

Prokurator podniósł w swej skardze zarzuty:

1/ obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie przepisu art. 107 § 1 k.k.s. poprzez błędne przyjęcie, iż mimo, że oskarżeni naruszyli art. 14 ust. 1 i art. 6 ust. 1 ustawy o grach hazardowych to jednak w dacie zarzucanych im czynów działali w pełnym i usprawiedliwionym przekonaniu o legalności swojej działalności, a zatem błędu w zakresie usprawiedliwionej nieświadomości bezprawności czynu (art. 30 k.k.), co tym samym wyłącza możliwość przypisania im winy umyślnej, nawet w formie zamiaru ewentualnego

2/ obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku, to jest art. 7 k.p.k. i art. 4 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów i bez

rozważenia wszystkich okoliczności sprawy, w tym przemawiających na niekorzyść oskarżonych i w konsekwencji uznanie, że w dniu 17 sierpnia 2015 r. nie doszło do urządzania i prowadzenia gier na automatach w lokalu przy ulicy Ł. w S., gdyż z zeznań wszystkich świadków wynika, że wszystkie 3 automaty były wyłączone i zostały włączone do zasilania dopiero na żądanie funkcjonariuszy Urzędu Celnego dokonujących kontroli, podczas gdy właściwa ocena zgromadzonych w sprawie dowodów prowadzi do wniosku zgoła odmiennego, a mianowicie, że były urządzone gry na tych automatach o czym świadczy fakt ujawnienia w nich łącznie 54 sztuk monet o nominale 5 złotych każda

i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku, i przekazanie sprawy celem ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ł.

W apelacji Urzędu Celnego podniesiono zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść zapadłego orzeczenia, polegającego na przyjęciu, iż oskarżeni działali w błędzie w zakresie usprawiedliwionej nieświadomości bezprawności czynu, a w konsekwencji uniewinnieniu oskarżonych.

Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z dnia 30 grudnia 2016 r. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od tego wyroku, na niekorzyść oskarżonych wywiódł Prokurator Okręgowy w Ł. podnosząc w niej zarzut:

1 - rażącego naruszenia przepisów postępowania karnego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 436 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. polegającego na nie rozważeniu wszystkich zarzutów apelacji i ograniczeniu rozpoznania środka odwoławczego do zarzutu drugiego apelacji prokuratora poprzez błędne uznanie, iż ustalenia poczynione w tym zakresie są wystarczające do wydania wyroku w sprawie, a także art. 7 k.p.k., 14 § 1 k.p.k., 410 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. poprzez wybiórczą ocenę dowodów bez wzajemnego ich powiązania, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, co w konsekwencji doprowadziło do zaaprobowania przez Sąd I instancji błędnego poglądu Sądu II instancji o braku możliwości określenia innego czasu popełnienia zarzucanych oskarżonym

przestępstw w konsekwencji czego doszło do uniewinnienia oskarżonych od zarzucanych im czynów

2 - rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 1 k.k.s. oraz art. 21 § 1 k.k.s. poprzez jego niewłaściwą wykładnię i błędne przyjęcie, iż znamiona tego przepisu wyczerpane zostają tylko wtedy gdy zostanie ustalone, że w konkretnym czasie i miejscu gra jest prowadzona, podczas gdy do znamion czynu z art. 107 § 1 k.k.s. należy także urządzenie gry, co w przedmiotowym postępowaniu miało miejsce także w dniu 17.08.2015 r., przy jednoczesnym braku rozważań sądu co do ewentualnego przypisania oskarżonym popełnienia przestępstwa w innej formie stadialnej w postaci usiłowania popełnienia czynu z art. 107 § 1 k.k.s.

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Ł. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna.

W niniejszej sprawie rzeczywiście Sąd Okręgowy bezpodstawnie ograniczył rozpoznanie apelacji wyłącznie do zarzutu naruszenia prawa procesowego - art. 7 k.p.k. postawionego w skardze Prokuratora Rejonowego.

Tym samym poza sferą jakichkolwiek rozważań Sądu Odwoławczego pozostało zagadnienie obrazy prawa materialnego podniesione przez skarżących, a polegające w ich ocenie na wadliwym przyjęciu, że oskarżeni mogli działać w usprawiedliwionej nieświadomości bezprawności swego czynu – art. 30 k.k.

Sąd I instancji stanął na stanowisku, że skoro automaty do gier w chwili kontroli przez funkcjonariuszy celnych nie były włączone, to znaczy, że oskarżeni nie mogli popełnić przypisanego im czynu w dniu 17 sierpnia 2015 r. (dzień kontroli), a w konsekwencji należy ich uniewinnić od stawianych zarzutów.

Sąd Okręgowy zaakceptował to wnioskowanie, uzupełniając je dodatkowo o stwierdzenie, że „jak słusznie zauważył sąd I instancji, nawet nie wykluczając okoliczności, że przed dniem 17 sierpnia 2015 r. prowadzenie takiej działalności miało miejsce, o czym niewątpliwie świadczyć mogą zabezpieczone w automatach

środki pieniężne w postaci 54 sztuk monet o nominale 5 złotych, to okoliczność ta wbrew twierdzeniom skarżącego nie mogła stanowić podstawy przyjęcia, że w dniu opisanym aktem oskarżenia oskarżeni dopuścili się zarzucanych im czynów”.

Stwierdzenie powyższe trudno zaakceptować, jako argument przemawiający za uniewinnieniem oskarżonych. Przedstawiciele doktryny prawa karnego i Sąd Najwyższy zgodnie podkreślają bowiem, że przedmiotem rozpoznania w sprawie karnej nie jest przedstawiony w zarzucie aktu oskarżenia opis konkretnego zdarzenia, czy jego kwalifikacja, lecz zdarzenie historyczne przedstawione przez uprawnionego oskarżyciela.

Jako przykład tej utrwalonej ścieżki interpretacyjnej, w ślad za postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2013 r. w sprawie III KK 267/12 (OSNKW z 2013 r. z. 7, poz. 58), wskazać tu można, że: *„w orzecznictwie i piśmiennictwie utrwalony został pogląd, iż ramy postępowania są określane przez zdarzenia faktyczne opisane w oskarżeniu, a nie przez poszczególne elementy tego opisu. Dlatego też nie jest wyjściem poza ramy oskarżenia nawet takie działanie, w którym sąd w wyniku przeprowadzonego przewodu sądowego ustali, że rozpoznawane przez niego zdarzenie, stanowiące przedmiot zarzutu sformułowanego przez oskarżyciela, miało miejsca w innym czasie, niż to przyjęto w akcie oskarżenia. Ustalenie bowiem możliwie dokładnej daty popełnienia przestępstwa jest nie tylko prawem, ale i obowiązkiem sądu”* (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1986 r., IV KR 129/86, OSNPG 1986, z. 1, poz. 167 i z dnia 11 maja 1984 r., Rw 262/84, OSNKW 1985, z. 1-2, poz. 10 oraz długi szereg orzeczeń wydanych zarówno na gruncie poprzednich kodyfikacji procesowych, jak i Kodeksu postępowania karnego z 1997 r.).

Tymczasem ustalenia dokonane przez Sądy obu instancji w niniejszej sprawie w istocie sprowadzają się do stwierdzenia, że opisane w zarzutach aktu oskarżenia zdarzenie miało miejsce, choć najprawdopodobniej przed dniem 17 sierpnia 2015 r., a z pewnością nie w czasie dokonywania kontroli przez funkcjonariuszy celnych.

Ustalenie takie jednak, nie jest wystarczające do uniewinnienia oskarżonych, skoro jak wskazano to wyżej, nie byłoby wyjściem poza ramy oskarżenia przyjęcie,

że zdarzenie, stanowiące przedmiot zarzutu sformułowanego przez oskarżyciela, miało miejsca w innym czasie, niż opisano to w akcie oskarżenia.

W niniejszej sprawie Sądy nie przeprowadziły jakichkolwiek rozważań w omawianym zakresie, a więc mających na celu ustalenie, czy zarzucone czyny mogły zostać popełnione w innym czasie, niż opisany w zarzucie aktu oskarżenia, a jeżeli tak, to czy ma to jakieś znaczenie dla odpowiedzialności oskarżonych.

W tej sytuacji zupełnie innego znaczenia nabiera zarzut obrazy prawa materialnego postawiony w obu apelacjach. Bezspornie bowiem powinien on zostać rozpoznany, skoro kwestia wątpliwości co do czasu popełnienia zarzuconych czynów, nie stanowiła samodzielnej podstawy wystarczającej do rozstrzygnięcia sprawy.

Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, że zarzuty postawione w kasacji są zasadne.

Skutkiem uwzględnienia skargi kasacyjnej było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Okręgowy w ponowionym postępowaniu winien przede wszystkim rozpoznać wszystkie zarzuty postawione w obu apelacjach.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

r.g.